

Mapa puta za implementaciju Regulative (EU) 2024/2747

Crna Gora

Pravni osnov i kontekst

Regulativa (EU) 2024/2747 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2024. godine, o uspostavljanju okvira mjera za vanredne situacije na unutrašnjem tržištu i otpornost unutrašnjeg tržišta, kao i izmjene Regulative Savjeta (EZ) br. 2679/98 (u daljem tekstu „Regulativa“, poznata i kao IMERA* – Akt o vanrednim situacijama i otpornosti unutrašnjeg tržišta), stupila je na snagu 8. novembra 2024. godine i **biće u punoj primjeni od 29. maja 2026. godine.**

IMERA uspostavlja sveobuhvatan okvir na nivou EU za predviđanje, pripremu i reagovanje na krize koje utiču na unutrašnje tržište i primjenjuje se na robu, usluge i lica na unutrašnjem tržištu. Ovom Regulativom se uspostavlja Odbor za vanredne situacije i otpornost unutrašnjeg tržišta, koji koordinira aktivnosti između država članica i Evropske komisije i daje savjete u vezi sa prevencijom i odgovorom na krize, i uvodi model upravljanja sa tri nivoa: planiranje za nepredviđene situacije i pripremu, režim pojačanog opreza (koji se aktivira kada se identifikuje prijetnja unutrašnjem tržištu) i režim vanredne situacije (koji se aktivira u slučaju krize sa širokim uticajem na unutrašnje tržište).

Regulativa se direktno primjenjuje u svim državama članicama, pri čemu je za njenu efikasnu implementaciju neophodno osigurati odgovarajući nacionalni pravni i institucionalni okvir.

U narednim mjesecima, cilj Crne Gore je privremeno zatvaranje Poglavlja 1. Regulativa predstavlja dio zahtjeva iz drugog mjerila za zatvaranje Poglavlja 1, u kojem se navodi da „*Crna Gora nastavlja da ostvaruje napredak u usklađivanju horizontalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i pokazuje dobar napredak u transponovanju pravne tekovine za proizvode u okviru Novog, globalnog i starog pristupa, posebno u sektorima u kojima je usklađivanje do sada bilo ograničeno*”.

S obzirom na činjenicu da se Regulativa primjenjuje isključivo na države članice EU, Crna Gora ovom Mapom puta utvrđuje korake neophodne za obezbjeđivanje pune spremnosti za njenu efikasnu implementaciju od dana pristupanja.

Ključne obaveze propisane Regulativom

Struktura upravljanja [članovi 4-8], sa IMERA odborom, koordinira aktivnosti sa državama članicama EU i daje preporuke u vezi sa mjerama za sprečavanje ili otklanjanje uticaja krize na jedinstveno tržište. U cilju podrške ovoj strukturi, države članice su dužne da imenuju Centralnu kancelariju za vezu (CLO**) koja će biti glavna fokalna tačka za komunikaciju sa Komisijom i drugim državama članicama [član 8].

Okvir za planiranje nepredviđenim situacijama [članovi 9-13] omogućava pripremu za potencijalne krize uspostavljanjem kriznih protokola, obuka, vježbi i sistema ranog upozorenja na poremećaje u funkcionisanju jedinstvenog tržišta. Komisija i države članice obezbjeđuju uspostavljanje mehanizama za pravovremenu saradnju i bezbjednu razmjenu informacija, kao i izradu popisa nadležnih organa sa jasno definisanim ulogama i odgovornostima tokom režima pojačanog opreza i režima za vanredne situacije prema ovoj Regulativi [član 9]. Države članice su odgovorne za obavještanje o svim značajnim incidentima posredstvom svojih CLO [član 13].

Režim pojačanog opreza na unutrašnjem tržištu [članovi 14-16] podrazumijeva aktivno nadgledanje ključnih lanaca snabdijevanja robom i uslugama. Nadležni organi država članica moraju pratiti ključne lance snabdijevanja i slobodno kretanje lica neophodnih za proizvodnju i isporuku tih roba i usluga, kao i voditi i ažurirati popis ključnih privrednih subjekata koji posluju u tim lancima na svojoj teritoriji.

Režim za vanredne situacije na unutrašnjem tržištu (IMEM*) [članovi 17-35]**, koji aktiviraju Komisija i Savjet tokom stvarne krize, obezbjeđuje slobodan protok roba, usluga i lica za vrijeme vanredne situacije na unutrašnjem tržištu, zabranjujući državama članicama uvođenje određenih ograničenja i zahtijevajući transparentnost u njihovom postupanju. Države članice moraju osigurati da nacionalne mjere u vanrednim situacijama budu u skladu sa pravom EU i da se uzdrže od uvođenja mjera koje nijesu u skladu sa IMERA [čl. 20-21]. Takođe, države članice su dužne da obezbijede transparentnost obavještanjem Komisije o svim nacionalnim mjerama u krizi [član 23]. Država članica mora uspostaviti jedinstvenu kontakt tačku za građane i privredne subjekte radi pružanja informacija u realnom vremenu o aktiviranim ograničenjima [član 24].

* IMERA – Internal Market Emergency and Resilience Act

** CLO – Central liaison office

*** IMEM – Internal market emergency mode

Javne nabavke u toku režima za vanredne situacije na unutrašnjem tržištu [članovi 36-41] omogućavaju nabavke roba relevantnih za krizne situacije pod rukovodstvom Komisije uz učešće država članica EU. Države članice i Komisija su dužne da obezbijede **zaštitu poslovnih i trgovinskih tajni**, kao i drugih osjetljivih i povjerljivih informacija dobijenih i prikupljenih tokom primjene ove Regulative [članovi 42-43].

Trenutni status implementacije

Od 29. maja 2026. godine počinje puna primjena IMERA-e u državama članicama EU. S tim u vezi, Crna Gora još uvijek nije odredila Centralnu kancelariju za vezu (CLO), imenovala člana odbora shodno Regulativi, niti je uspostavila okvir za upravljanje spremnošću i odgovorom na krize na unutrašnjem tržištu. Neophodno je uspostaviti navedene elemente kako bi se obezbijedila puna spremnost za njenu primjenu nakon pristupanja.

S tim u vezi, Crna Gora je odlučila da pitanje praktične implementacije riješi kroz zakonodavni okvir koji će obezbijediti jasnu domaću pravnu osnovu za:

- određivanje Centralne kancelarije za vezu i definisanje mandata, kadrovskog sastava i postupka komunikacije;
- imenovanje predstavnika za učešće u IMERA odboru;
- identifikaciju i imenovanje relevantnih nacionalnih nadležnih organa za svaku funkciju predviđenu IMERA-om (nadzor nad lancima snabdijevanja, prioritetne narudžbe, itd.);
- uspostavljanje procedura međuresorne koordinacije i eskalacije (režimi spremnosti, pojačanog opreza i vanredne situacije);
- uspostavljanje jedinstvenih kontakt tačaka za građane, potrošače i privredne subjekte radi pružanja informacija o nacionalnim ograničenjima i mjerama u vanrednim situacijama.

Mapa puta za implementaciju Regulative (EU) 2024/2747

Implementacija Regulative uključivaće više nacionalnih organa, kojima će koordinirati Centralna kancelarija za vezu. CLO će predstavljati jedinstveni kanal komunikacije prema Komisiji i CLO-ima drugih država članica. Ostali organi će doprinositi u skladu sa svojim nadležnostima u oblastima nadzora nad lancima snabdijevanja, nadzora tržišta i odgovora na krize.

Br.	Aktivnost/Mjera	Vodeća institucija	Rok	Ključni indikator
1.1	Uspostaviti međuresornu radnu grupu unutar Pregovaračke radne grupe za Poglavlje 1. Radna grupa će: (i) odrediti instituciju nadležnu za Centralnu kancelariju za vezu (CLO); (ii) identifikovati nadležne organe za svaku funkciju predviđenu IMERA-om i buduće jedinstvene kontakt tačke; (iii) sprovesti analizu pravnih i institucionalnih praznina, kao i uporednu analizu; (iv) osmisлити model međuinstitucionalne koordinacije; (v) utvrditi zakonodavni model za implementaciju Regulative IMERA.	Međuresorna radna grupa	Drugu kvartal 2026.	Uspostavljena radna grupa; usaglašen institucionalni model
1.2	Sprovesti analizu pravnih i institucionalnih nedostataka postojećeg crnogorskog okvira za upravljanje krizama, u odnosu na obaveze koje proizilaze iz IMERA-e, uključujući: funkciju CLO, modele upravljanja (planiranje za nepredviđene situacije, režim pojačanog opreza, režim za vanredne situacije), ad-hoc upozorenja za ranu detekciju, nadzor lanaca snabdijevanja, strateške rezerve, prioritetne narudžbe, itd. Takođe sprovesti uporednu analizu pristupa najmanje dvije države članice EU u vezi sa određivanjem CLO i nacionalnog okvira za implementaciju, sa posebnim osvrtom na susjedne države (npr. Hrvatska, Slovenija). Na osnovu ovih analiza predložiti odgovarajući zakonodavni okvir za implementaciju IMERA-e. Moguće je angažovati tehničku pomoć, uključujući i podršku TAIEX-a. ^{****}	Međuresorna radna grupa	Četvrti kvartal 2026.	Izvršena analiza nedostataka i uporedna analiza

**** TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange) – Instrument za tehničku pomoć i razmjenu informacija

Br.	Aktivnost/Mjera	Vodeća institucija	Rok	Ključni indikator
1.3	Pripremiti neophodni zakonodavni okvir za implementaciju IMERA-e, u skladu sa izabranim institucionalnim i upravljačkim modelom, uključujući: (i) određivanje CLO; (ii) definisanje mandata, sastava i procedura komunikacije CLO; (iii) uspostavljanje mehanizma koordinacije između CLO i svih relevantnih nacionalnih nadležnih organa; (iv) obezbjeđivanje pravnog osnova za nadzor lanaca snabdijevanja strateški važnom robom tokom aktiviranja režima pojačanog opreza; (v) obezbjeđivanje usklađenosti sa zahtjevima režima za vanredne situacije na unutrašnjem tržištu (usklađenost mjera, transparentnost, administrativna pomoć, jedinstvene kontakt tačke, itd.); (vi) obezbjeđivanje pravila zaštite podataka, povjerljivosti i bezbjednosti, itd. Moguće je angažovati tehničku pomoć, uključujući i podršku TAIEX-a.	Međuresorna radna grupa	Četvrti kvartal 2026. – drugi kvartal 2027.	<i>Predlog zakonodavnog okvira dostavljen na međuresornu konsultaciju; nacrt upućen Evropskoj komisiji na komentare</i>
1.4	Dostaviti predlog izabranog zakonodavnog akta ili zakonodavnog paketa Vladi na potvrđivanje i Skupštini Crne Gore na usvajanje.	Međuresorna radna grupa Vlada/Skupština	Treći kvartal 2027.	<i>Zakonodavni akt ili zakonodavni paket usvojen i objavljen u Službenom listu Crne Gore; EK obaviještena</i>
1.5	Uspostaviti CLO sa odgovarajućim kadrom i obezbijediti izradu popisa nadležnih organa i jedinstvenih kontakt tačaka u Crnoj Gori, u skladu sa zakonodavstvom koje implementira Regulativu IMERA.	CLO, neophodno utvrditi	Treći kvartal 2027.	<i>Uspostavljen CLO i angažovani zaposleni. Odrađen popis nadležnih organa i jedinstvenih kontakt tačaka</i>
1.6	Obezbijediti obuku za osoblje CLO i jedinstvenih kontakt tačaka u relevantnim nadležnim organima o: planiranju za nepredviđene situacije prema IMERA-i, režimu pojačanog opreza i režimu za vanredne situacije na unutrašnjem tržištu, procedurama komunikacije CLO, nadzoru lanaca snabdijevanja, prioritetnim narudžbama i protokolima za testiranje otpornosti, zaštiti i obradi podataka i povjerljivih informacija. Planirati najmanje četiri obuke koje pokrivaju primjenu Regulative IMERA i sprovođenje režima spremnosti, pojačanog opreza i vanredne situacije. Moguće je angažovati tehničku pomoć, uključujući i podršku TAIEX-a.	CLO, neophodno utvrditi	Treći-četvrti kvartal 2027.	<i>CLO operativan; održane četiri obuke sa najmanje 10 obučenih službenika</i>
1.7	Uspostaviti popis najrelevantnijih privrednih subjekata na teritoriji Crne Gore čije aktivnosti su vezane za robu i usluge relevantne za krizne situacije. Moguće je angažovati tehničku pomoć, uključujući i podršku TAIEX-a.	CLO + Ministarstvo ekonomskog razvoja	Četvrti kvartal 2027.	<i>Odrađen popis privrednih subjekata</i>
1.8	Obavijestiti Komisiju o popisu nadležnih organa Crne Gore, CLO i jedinstvenih kontakt tačaka, uključujući njihove kontakt podatke, dodijeljene uloge i odgovornosti tokom režima pojačanog opreza i vanredne situacije prema ovoj Regulativi, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.	CLO	Nakon pristupanja	<i>CLO registrovan u sistemu Komisije; potvrđen pristup digitalnoj platformi</i>
1.9	Učestvovati u prvoj dostupnoj vježbi za provjeru otpornosti u organizaciji Komisije.	CLO	Nakon pristupanja	<i>Sprovedena provjera otpornosti ili simulacija</i>

Predloženi institucionalni okvir za implementaciju Regulative

Centralna kancelarija za vezu (CLO) i relevantni nacionalni nadležni organi za implementaciju Regulative će se utvrditi na osnovu zakonodavnog okvira koji će se usvojiti u skladu sa ovom Mapom puta. Međuresorna radna grupa osnovana prema Mjeri 1.1. definiše institucionalni model.

Istovremeno, sprovode se međuinstitucionalne konsultacije u vezi sa sprovođenjem Regulative (EZ) br. 2679/98 („Regulativa o jagodama“), kako bi se obezbijedila usklađenost i kompatibilnost oba okvira.

Institucija	Relevantne funkcije	Pravni osnov
Centralna kancelarija za vezu (neophodno utvrditi)	Jedinstvena kontakt tačka za komunikaciju sa Komisijom i CLO-ima drugih država članica; koordinacija svih IMERA funkcija; prikupljanje podataka od nadležnih nacionalnih organa; učešće u Savjetodavnoj grupi (Odboru); koordinacija testiranja otpornosti	Zakon o sprovođenju Regulative (EU) 2024/3015 (biće usvojen);
Generalni sekretarijat Vlade	Koordinaciona funkcija između državnih institucija	Uredba o Vladi Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, br. 80/2008, 14/2017, 28/2018, 63/2022 i 121/2023)
Ministarstvo ekonomskog razvoja	Politika unutrašnjeg tržišta, nadzor tržišta, sloboda kretanja robe; nadzor lanaca snabdijevanja strateški važnom robom; identifikacija relevantnih privrednih subjekata	Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, br. 98/2023, 102/2023, 113/2023, 71/2024, 72/2024, 90/2024, 93/2024, 93/2024 – ispravka, 104/2024, 117/2024, 39/2025 i 97/2025)
CLO i nadležni organi (neophodno utvrditi)	Koordinacija upravljanja krizama; aktiviranje vanrednih mjera	Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, br. 98/2023, 102/2023, 113/2023, 71/2024, 72/2024, 90/2024, 93/2024, 93/2024 – ispravka, 104/2024, 117/2024, 39/2025 i 97/2025)
Uprava carina	Praćenje prekograničnih tokova relevantnih za poremećaje u lancima snabdijevanja; sprovođenje prioritetnih narudžbi na granici	Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, br. 98/2023, 102/2023, 113/2023, 71/2024, 72/2024, 90/2024, 93/2024, 93/2024 – ispravka, 104/2024, 117/2024, 39/2025 i 97/2025)
Određeni interfejs IMERA CLO – Regulativa o jagodama	Koordinacija sprovođenja Regulative o jagodama i aktivacije IMERA režima za vanredne situacije na unutrašnjem tržištu od 29. maja 2026. godine za države članice EU	Regulativa (EZ) 2679/98, sa izmjenama prema IMERA-i; član 47 IMERA-e i član 5a Regulative (EZ) 2679/98

Komunikacija sa Evropskom komisijom

Crna Gora će redovno dostavljati pisane izvještaje Evropskoj komisiji o napretku u sprovođenju Mape puta. Dinamika dostavljanja Izvještaja:

- tokom održavanja svakog Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze;
- na zahtjev Komisije, u bilo kojem trenutku.

Crna Gora poziva Komisiju da pruži tehničke smjernice o najadekvatnijem modelu za određivanje CLO i o integraciji CLO sa LCA prema Regulativi o jagodama. Crna Gora će nastojati da učestvuje kao posmatrač na relevantnim sastancima ekspertskih grupa Komisije.